

ปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีใน จังหวัดลำพูน*

Leadership Factors According to Buddhist Principles Affecting the Leadership of Female Politicians in Lamphun Province

สามารถ บุญรัตน์ Samart Boonrat

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

sboonrut@gmail.com

Received 2024/05/02

Revised 2024/06/26

Accepted 2024/07/10

บทคัดย่อ

วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดลำพูนจำนวน 400 คน เครื่องมือมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ .887 สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน และการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 18 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 10 รูปหรือคนเพื่อยืนยันองค์ความรู้ที่ได้รับ

ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล อย่างน้อย 1 ตัวแปร ส่งผลต่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพสมรส และ วุฒิทางการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน โดยรวม อยู่ในระดับต่ำ ส่วนตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 และสมมติฐานที่ 1 หลักพรหมวิหารธรรมอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยหลักพรหมวิหารธรรม ด้านเมตตา ด้านกรุณา และด้านมุทิตา มีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน โดยรวม อยู่ในระดับ

* ส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธบูรณาการเพื่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ปานกลาง ส่วนด้านอุเบกขา ความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน โดยรวม อยู่ในระดับต่ำ จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ, หลักพุทธธรรม, ความเป็นผู้นำ, นักการเมืองสตรี.

Abstract

The research aimed to study the leadership factors according to Buddhist principles that affect the leadership of female politicians in Lamphun Province. The sample group consisted of 400 people in Lamphun Province. The instrument had a reliability value of .887. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression. In-depth interviews were conducted with 18 participants, content analysis, and focus group discussions were conducted with 10 participants to confirm the knowledge gained.

The research results found that:

The leadership factors according to Buddhist principles that affect the leadership of female politicians in Lamphun Province were found to be at a high level overall. The results of the test of hypothesis 1, at least one personal factor affects the leadership of female politicians in Lamphun Province, found that personal factors in terms of marital status and educational qualifications were associated with the leadership of female politicians in Lamphun Province at a low level overall. The variables of gender, age, occupation, and average monthly income were not associated with the leadership of female politicians in Lamphun Province. Therefore, hypothesis 1 is accepted. And hypothesis 1, the principle of at least one divine abode affects the leadership of female politicians in Lamphun Province. It was found that the main factors of the divine abode, loving-kindness, compassion, and mudita, have a relationship with the leadership of female politicians in Lamphun Province overall at a moderate level. As for equanimity, the relationship with the leadership of female politicians in Lamphun Province overall is at a low level. Therefore, hypothesis 2 is accepted.

Keywords: Leadership Development. Brahnavihara Dhamma. Leadership. Female politicians.

บทนำ

ความเป็นสตรีที่ผ่านมาในอดีตสาเหตุหนึ่งคือการมองเห็นความแตกต่างทางกายภาพระหว่างเพศหญิงกับเพศชายและความแตกต่างที่ว่านี้เองถูกนำมาอธิบายถึงสถานะของแต่ละฝ่ายเรื่อยมา ขึ้นอยู่กับสังคมและวัฒนธรรมความรู้สึกนึกคิดความเชื่อและทัศนคติของผู้คนในสังคมแต่ละชาติ เช่น กรณีของสังคมไทยแต่ดั้งเดิมที่มองเห็นสถานะของเพศหญิงเป็นเพียง “ช้างเท้าหลัง” ของเพศชาย เสมอมาและโดยภาพรวมแล้วการมองสถานภาพของเพศหญิงในเกือบทุกสังคมมักเป็นการมองสถานะของเพศหญิงในลักษณะที่แสดงให้เห็นความต่ำต้อยกว่าสถานะของเพศชายมากกว่าและทรงสนะที่ว่านี้เองเห็นผลในความเป็นจริงที่ว่าเพศหญิงถูกเลือกปฏิบัติอย่างไม่สุจริตธรรมการมองถึงสถานะของเพศหญิงดังกล่าวนี้เองมีผลถึงการโต้แย้งเรื่องสิทธิของเพศหญิงมากขึ้นและบ่อยครั้งยิ่งขึ้นเหตุหนึ่งนั้นเป็นผลมาจากสถานการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางซึ่งกระตุ้นเพศหญิงให้สำนึกยิ่งขึ้นถึงความต่ำต้อยในสถานภาพของตนเห็นว่าการเอาเปรียบจากเพศชายกลายเป็นความไม่ยุติธรรมของสังคมที่มองเห็นชัดเจนขึ้นผู้หญิงต้องรับผิดชอบทางสังคมและมีบทบาทมากขึ้นคือผู้หญิงไม่เพียงทำงานแต่เฉพาะในบ้านหากยังต้องทำหน้าที่ช่วยหารายได้มาเลี้ยงครอบครัวแต่บทบาทผู้หญิงถูกจำกัดอยู่เฉพาะบางงานอย่างเท่านั้นเมื่อผู้หญิงต้องรับผิดชอบทั้งงานในบ้านและนอกบ้านทำให้ผู้หญิงไม่มีเวลาและขาดโอกาสพัฒนาตนเองรวมทั้งขาดโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมอย่างใดก็ตามความก้าวหน้าของสังคมที่เปิดกว้างประกอบกับการส่งเสริมและพัฒนาสตรีอย่างต่อเนื่องทำให้ผู้หญิงจำนวนไม่น้อยที่เก่งมีความสามารถเฉลียวฉลาดสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้รวมทั้งผู้หญิงมีโอกาสดำรงออกจากสังคมที่จำกัดอยู่เฉพาะในครัวเรือนและเครือข่ายเข้าสู่สังคมในระดับชุมชน สถาบันและองค์กรต่าง ๆ มากขึ้นและก้าวไปสู่บทบาทที่หลากหลายเพิ่มขึ้นผู้หญิงได้รับการยอมรับและสามารถยกระดับสถานภาพทางสังคม(มนสิชา รักดิเมธิ, 2560) นอกจากนี้บทบาทสตรีในทางการเมืองของไทยยังมีข้อจำกัดในเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีความเชื่อที่ว่าไม่มีความเสมอภาคทางเพศ และข้อจำกัดทางกฎหมายกฎหมายพรรคการเมืองไม่มีบทบัญญัติรองรับถึงการมีบทบาททางการเมืองของสตรี รวมทั้งลักษณะบทบาทสตรีในทางการเมืองมีปัญหาความเป็นผู้นำและการขาดแรงบันดาลใจ เมื่อเทียบกับต่างประเทศ (วชิรพงศ์ ศรีเจริญวงศ์, 2564) แต่ถึงอย่างไรก็ตาม มีข้อค้นพบที่น่าสนใจว่าประเทศต่าง ๆ ที่มีผู้นำสตรี เช่น Halimah Yacob ประธานาธิบดีสิงคโปร์ Kaja Kallas นายกรัฐมนตรีเอสโตเนีย Cai Yingwen ประธานาธิบดีหญิงไต้หวัน Erna Solberg นายกรัฐมนตรีหญิง ประเทศนอร์เวย์ Katrín Jakobsdóttir นายกรัฐมนตรีไอซ์แลนด์ หรือแม้แต่ในมลรัฐต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกา ที่มีผู้ว่าการมลรัฐเป็นสตรี จะมีมาตรการรับมือ ป้องกัน แก้ปัญหา เยียวยา ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดได้ดีและมีประสิทธิผลที่ดีกว่าประเทศที่มีผู้นำเป็นชาย โดยเฉพาะการวิจัยบางฉบับได้ศึกษาสมรรถนะจำนวน ๑๙ สมรรถนะ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้นำสตรีได้รับคะแนนสูงกว่าผู้นำชาย มีเพียงสมรรถนะ “ความเชี่ยวชาญทางเทคนิคในวิชาชีพ” เท่านั้น ที่ผู้นำชายได้รับคะแนนสูงกว่าผู้นำสตรี ดังนั้น ผู้นำที่ศรัทธาและลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังในความซื่อตรง ซื่อสัตย์ มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ และมีความโปร่งใสเช่นกัน พฤติกรรมของผู้นำทั้ง 4 ลักษณะในช่วงภาวะวิกฤติเชื้อไวรัสโค

โรนา (COVID-2019) ผู้นำสตรีทำได้ดีกว่าผู้นำชาย (Zenger และ Folkman, อ้างใน Praornpit Katchwattana 2565)

นักการเมืองสตรีจะมีลักษณะการแสดงออกทาง 3 ประการข้างต้นไม่ว่าจะเป็นแบบมารดา บิดา แบบนักการเมือง และแบบผู้เชี่ยวชาญ จะสอดคล้องกับลักษณะความเป็นผู้นำสตรีในจังหวัด ลำพูนที่สอดคล้องกับแนวคิดทางพระพุทธศาสนาที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงเพราะการดำเนิน ชีวิตของผู้นำสตรีมักเป็นปกติจะใช้หลักพรหมวิหารธรรม (อภ.ปญจก.(ไทย) 22/192/252)ได้แก่ 1) หลักเมตตา มีความปรารถนาอย่างสูงสุดที่จะทำให้ประชาชนเกิดความสุขในการดำรงชีวิตและชีวิต อย่างถูกต้อง 2) มีความกรุณา ที่เป็นลักษณะของความมุ่งมั่นทำงานเพื่อยกปลดเปลื้องความทุกข์หรือ ปัญหาที่ประชาชนกำลังเผชิญอยู่ให้หมดไป 3) มุทิตา ความสามารถยึดมั่นยินดีในการดำรงตนและ อุดมการณ์อย่างสูงสุดต่อความหวังดีอย่างเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติ และให้ความสำคัญแก่ประชาชนทุก คนอย่างเท่าเทียมไม่ว่าผู้นั้นยากดีมีจนอย่างไรก็ตาม และ4) อุเบกขา คอยช่วยเหลือประชาชนทุกกลุ่ม อย่างปราศจากความอคติเท่าที่สามารถช่วยเหลือได้ หากช่วยเหลือไม่ได้ก็จะระคับระคองความ เสียหายให้น้อยลงให้มากที่สุด เพราะฉะนั้น หลักพรหมวิหารธรรมเป็นหลักพุทธธรรมอย่างเหมาะสมที่ จะมาเพื่อการพัฒนาความเป็นผู้นำสตรีทางการเมืองในจังหวัด รวมทั้งหลักธรรมอื่น ๆ อีกมากมายที่ ผู้นำสตรีในจังหวัดลำพูนสามารถนำไปสู่ภาคปฏิบัติจนกลายเป็นการยอมรับในสมรรถนะและความเป็น ผู้นำสตรีมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ที่สามารถสร้างความเชื่อถือ มั่นใจและเกิดการยอมรับในสังคมไทยได้

ผู้วิจัยเชื่อว่า การแสดงตัวตนและบทบาทของผู้นำสตรีในจังหวัดลำพูนจำนวน ๓ แห่งจะช่วย ให้เห็นภาพการทำงานและความเป็นผู้นำในฐานะตัวแทนของสตรีและตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ให้ ได้รับประโยชน์มากที่สุด ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงประเด็นปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อ ความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่ให้มากที่สุดด้วยหลักพรหมวิหารธรรมที่เห็นว่ามีผลสอดคล้อง และเหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรมของ จังหวัดลำพูนที่มีพระนางจามเทวีทรงเป็นวีรสตรีองค์ปฐมกษัตริย์ได้ทรงวางลักษณะการทำงานให้กับ ประชาชนและบ้านด้วยความสุข สงบและร่มเย็นตลอดมา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีใน จังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยกระบวนการต่าง ๆ โดยมีขอบเขตการวิจัยที่มีเนื้อหา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) **ประชากร** คือ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ประชากรได้แก่ ประชาชนในจังหวัดลำพูนที่มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ 18 ขึ้นไปจำนวน 335.392 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 14 พฤษภาคม 2566) (ณรรักษ์ โพธิ์นาม. ออนไลน์).

2) **กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดลำพูนประกอบด้วย 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอลี้ อำเภอแม่ทา อำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอบ้านธิ และอำเภอเวียงหนองล่อง โดยผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากประชากรจำนวน 400 ตัวอย่างจากการใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane (1973) เป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีประชากรมากกว่า 100.00 คน ขึ้นไปเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากรโดยคาดสัดส่วนในประชากรเท่ากับ 0.5 และระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยวิธีการอ่านตารางผู้วิจัยจะต้องทราบขนาดของประชากรและกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (TSIS Team. ออนไลน์)

2.2) ผลการคำนวณขนาดตัวอย่างของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดลำพูนตั้งแต่อายุ 18 ปีขึ้นไป ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ส่วนวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบโควตา (Quota sampling) เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้ว ได้ดำเนินการกำหนดขนาดตัวอย่างจากประชากรในแต่ละอำเภอเลือกแจกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยคำนึงถึงสัดส่วนของรายอำเภอแจกกำหนดของประชากรตามเขตการปกครองโดยผู้วิจัยได้คัดเลือกประชาชนในที่ว่าอำเภอตามชื่อของอำเภอ เช่น อำเภอเมืองลำพูนจะเก็บข้อมูลประชากรจำนวน 50 ตัวอย่าง ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองลำพูน เป็นต้น ตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ที่กำหนดเพื่อให้ครอบคลุมจำนวนประชากรตัวอย่างทั้งหมดที่มาใช้บริการในที่ว่าอำเภอ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนั้นนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิด ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง การพัฒนาภาวะเชิงพุทธบูรณาการเพื่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูนซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม (2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ (3) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาฯ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม (4) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ (5) นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาฯ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข (6) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มจำนวน 30 คน เทศบาลทุ่งต้อม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้ว

นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา (7) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 400 ชุดด้วยตนเอง พร้อมกับติดตามในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามยังไม่ส่งกลับมา และ(8) รวบรวมแบบสอบถาม แลวนำมาวิเคราะห์

2) ลักษณะเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายปิด ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน ได้แก่ 1.ความซื่อตรงจำนวน 3 ข้อ 2.ความซื่อสัตย์จำนวน 3 ข้อ 3.ความมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพจำนวน 3 ข้อและ 4.ความโปร่งใสจำนวน 3 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 12 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะเชิงพุทธบูรณาการเพื่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน ได้แก่ หลักพรหมวิหารธรรม ประกอบด้วย 1) หลักเมตตา จำนวน 3 ข้อ 2) หลักกรุณา จำนวน 3 ข้อ 3) หลักมูทิตา จำนวน 3 ข้อ และ 4) หลักอุเบกขา จำนวน 3 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 12 ข้อซึ่งเป็นคำถามแบบปลายปิด และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3) การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและ กรรมการที่ปรึกษาฯ อนุมัติพันธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน แล้วนำแต่ละข้อมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความความเที่ยงตรงของแบบสอบถามทุกข้อมีคะแนนมากกว่า 0.8 ทุกข้อ และความเชื่อมั่น (Reliability) นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วย วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.887

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการใช้สถิติทดสอบสมมติฐาน จะใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทดสอบโดยใช้สถิติอนุมาน (Inferential statistics) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัย

ปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน พบว่า โดยภาพรวมระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูนด้านหลักเมตตาของนักการเมืองสตรี อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษา คือ ผู้นำสตรี เป็นทั้งที่พึงพาให้ประชาชนและบุคลากรมีหวัง มีความอบอุ่น มีกำลังใจและมีความสุขในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้นำสตรี ดูแลเอาใจใส่ต่อภารกิจที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนเป็นที่ตั้ง อยู่ในระดับมาก ส่วนผู้นำสตรีตั้งความปรารถนาถึงการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคของประชาชนและบุคลากรในพื้นที่ให้ได้รับประโยชน์สูงสุด อยู่ในระดับมาก

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพสมรส และ วุฒิทางการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน โดยรวม อยู่ในระดับต่ำ ส่วนตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน โดยรวม จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหลักพรหมวิหารธรรม กับความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยหลักพรหมวิหารธรรม ด้านเมตตา ด้านกรุณา และด้านมุทิตา มีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอุเบกขา ความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน โดยรวม อยู่ในระดับต่ำ จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย

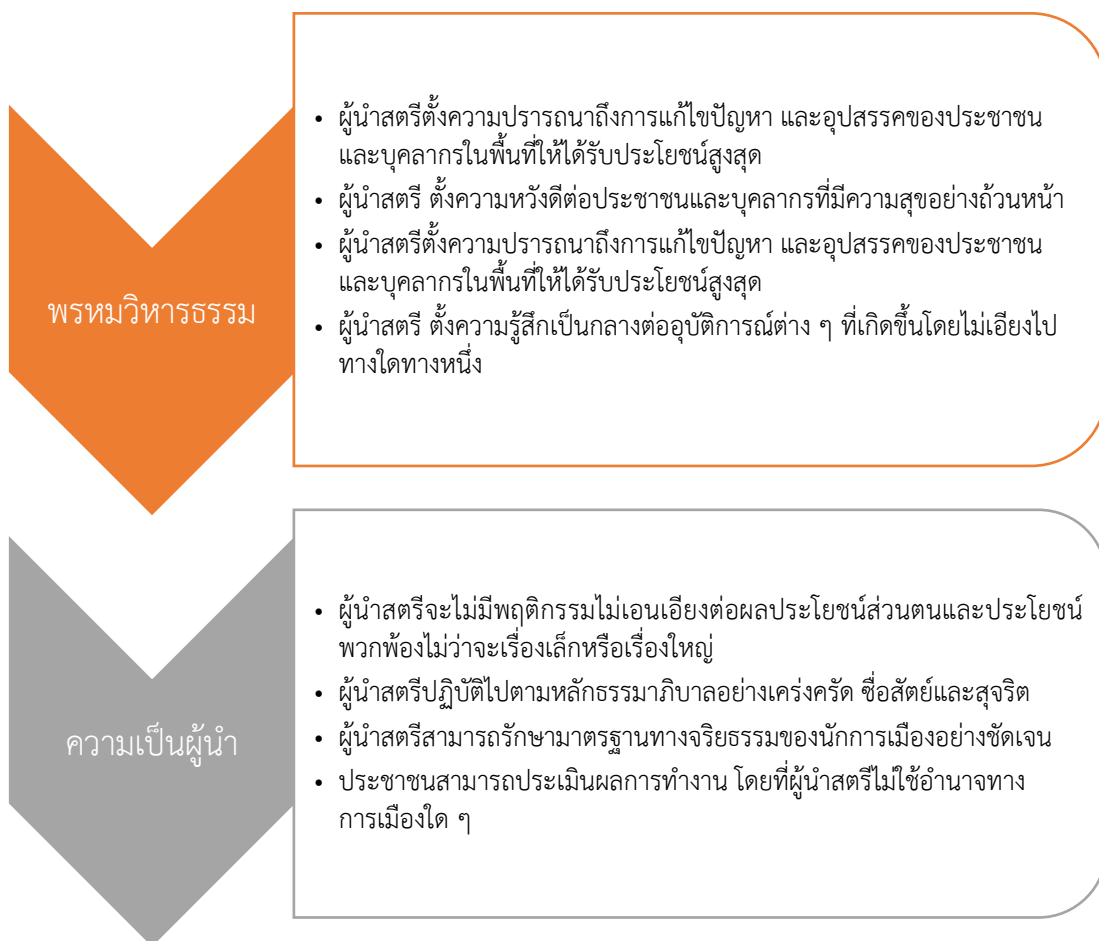
การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเช่นนั้นเพราะการเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน มักไม่ค่อยมีข่าวในทางลบปรากฏมากนักทำให้ผลออกในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระปลัดเอกชัย จันทโชโต (คงชีวะ)** (2564) พบว่า คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี มีความเชื่อมั่นในตนเอง ให้การสนับสนุนประชาชนทุกรูปแบบ มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้าถึงประชาชน และมีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงานองค์กรปกครองท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล โดยประชาชนเห็นนักการเมืองท้องถิ่นมีภาวะผู้นำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เอนก ณ เชียงใหม่** (2566) พบว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **คณาพงษ์ พิงมี** (2562) พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อภิวัฒน์ ชัยเสน** (2566) พบว่า โดยภาพรวมและราย

ด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลอย่างน้อย 1 ตัวแปร ส่งผลต่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพสมรส และ วุฒิทางการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน โดยรวม อยู่ในระดับต่ำ ส่วนตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 และสมมติฐานที่ 1 หลักพรหมวิหารธรรมอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยหลักพรหมวิหารธรรม ด้านเมตตา ด้านกรุณา และด้านมุทิตามีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอุเบกขา ความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน โดยรวม อยู่ในระดับต่ำ จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2 ที่เป็นเช่นนั้นเพราะหลักพรหมวิหารธรรมมีความสอดคล้องกับการนำไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำได้ สำหรับผู้นำที่เป็นสตรีในตำแหน่งต่าง ๆ ทั้งในท้องถิ่นและชุมชนสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประคอง มาโต (2564)** พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง จากปัจจัย ความนิยมทางการเมืองทั้ง 7 ด้าน นำมาวิเคราะห์ทางสถิติ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัย ที่ส่งผลต่อความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาอภิวัชร อภิวัชโร (โกศลสวัสดิ์) (2566)** พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัด เพชรบุรีพบว่า ปัจจัยด้านการเสริมสร้างผู้นำ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ประกอบด้วย ด้านอำนาจ และอิทธิพลของผู้นำ ด้านพฤติกรรมของผู้นำ ด้านคุณลักษณะของ และด้านสถานการณ์ของผู้นำ โดย ภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 3.66 และปัจจัยด้านไตรสิกขา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ประกอบด้วย ศีล สมาธิ และปัญญาโดยภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 3.70 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระปลัดเอกชัย จันทโชโต (คงชีวะ) (2564)** พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลได้แก่ คุณลักษณะผู้นำส่งผลต่อการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี 7 ด้าน มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 สามารถอธิบายการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี(Y) ได้ร้อยละ 84.7

องค์ความรู้

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูนสามารถสร้างองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยดังแผนภาพนี้

แผนภาพที่ 1 ปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมที่ส่งผลต่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2. กรมการปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดลำพูน ควรส่งเสริมและสนับสนุนนักการเมืองสตรีมีช่องทางให้มากขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน หน่วยงาน และองค์กรอื่นใด สามารถเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริงในการบริหารงานขององค์กรหรือชุมชนของตนเองได้

3. กรมการปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดลำพูน ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนสามารถประเมินผลการทำงาน โดยที่ผู้นำสตรีไม่ใช้อำนาจทางการเมืองใด ๆ เข้ามาแทรกแซงใด ๆ

4. กรมการปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดลำพูน ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักการเมืองสตรีมีการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำทางการเมืองสตรีเป็นไปตามตามกรอบระเบียบกติกาของบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้นำสตรีในจังหวัดลำพูน ควรมีแผนและโครงการพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จด้วยตนเอง เกี่ยวกับผู้นำสตรีจะมีความเป็นผู้นำที่สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา

2. ผู้นำสตรีในจังหวัดลำพูน ควรกำหนดแผนของผู้นำสตรีที่จะดูแลเอาใจใส่ต่อภารกิจที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนเป็นที่ตั้ง

3. ผู้นำสตรีในจังหวัดลำพูน ควรปฏิบัติตนเองเพื่อให้เป็นทั้งที่พึ่งพาให้ประชาชนและบุคลากรมีหวัง มีความอบอุ่น มีกำลังใจและมีความสุขในการทำงาน มีความพลอยยินดีต่อประชาชนและบุคลากรที่มีความสุขอย่างถ้วนหน้า

4. ผู้นำสตรีในจังหวัดลำพูน ควรกำหนดแผนโครงการที่จะใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจอันมีผลกระทบต่อประชาชนและบุคลากรให้มีความยุติธรรมต่อทุกคนอย่างเท่าเทียม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างภาวะผู้นำตามหลักवेशรชกรณธรรมเพื่อความเป็นผู้นำสตรีในจังหวัดลำพูน” และจังหวัดอื่น ๆ

2. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างเครือข่ายผู้นำสตรีเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน” และจังหวัดอื่น ๆ

3. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างความเป็นกลางทางการเมืองของนักเมืองท้องถิ่นสตรีในจังหวัดลำพูน” และจังหวัดอื่น ๆ

4. ควรนำระเบียบวิธีวิจัยแบบมีส่วนร่วมหรือเชิงปฏิบัติการมาศึกษาเรื่อง “การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธบูรณาการเพื่อความเป็นผู้นำของนักการเมืองสตรีในจังหวัดลำพูน ” และจังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย

Reference

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- คณาพงษ์ พิงมี. (2562). “ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย”. *วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ*. 2 (2) (กรกฎาคม - ธันวาคม) : 50 - 58.
- ประคอง มาโต. (2564). การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนมีต่อนักการเมืองในจังหวัดอุทัยธานี. *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระปลัดเอกชัย จันทโชโต (คงชีวะ). (2564). พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น จังหวัดสระบุรี. *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาอภิวร อภิวชโร (โกศลสวัสดิ์). (2566). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี. *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มนสิชา ภักดีเมธี. (2560). “บทบาทสตรีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย”. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*. 11 (3) (กรกฎาคม-กันยายน) : 195 - 210.
- วชิรพงศ์ ศรีเจริญวงศ์. (2564). “การส่งเสริมบทบาทสตรีในทางการเมือง : เปรียบเทียบกับต่างประเทศ”. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. 12 (2) (กรกฎาคม-ธันวาคม) : 73 - 88.
- อภิวรรณ ชัยเสน. (2566) “ภาวะผู้นำเชิงพุทธตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2”. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*. 3 (8) (พฤษภาคม – สิงหาคม) : 61 - 76.
- เอนก ณ เชียงใหม่. (2566). ภาวะผู้นำเชิงพุทธของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีผลต่อความคาดหวังของประชาชนในจังหวัดชลบุรี. *ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Praornpit Katchwattana, *ผู้นำสตรี กับภาวะผู้นำที่พองค์กร ฝ่าทุกการดิสรูป*. [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <https://www.salika.co/2022/12/28/woman-leader-rising-in-crisis-2022/> [29 ธันวาคม 2565].